

18.11.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö

Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatimassa asetusta Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta. Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (ns. toisiolaki) tuli voimaan 2019. Laissa säädetään myös tietolupaviranomaisesta (Findata) ja sen tehtävistä. Tietolupaviranomainen tekee muiden rekisterinpitäjien aineistoja koskevia tietolupapäätöksiä ja päättää, onko tietopyyntö lain mukainen. Lisäksi se vastaa tietojen kokoamisesta, yhdistelystä, esikäsittelystä ja luovuttamisesta toisiolain mukaisesti. Nykyisen asetuksen voimassaolo päättyy 31.12.2024.

Valtiovarainministeriön lausunto

Ehdotetun mukainen asetusta, jossa Tietolupaviranomaisen perimät maksut pidettäisiin kaikilta osin vuoden 2024 tasolla, ei ole puollettavissa.

Tietolupaviranomaisen maksuihin ei sosiaali- ja terveysministeriön mukaan esitetä muutoksia aiempaan asetukseen verrattuna, koska ministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamiseksi. Hallitusohjelman kirjauksen mukaan sote-tiedon käytön haasteet tulee ratkaista niin, että voidaan edistää Suomessa tehtävää tutkimusta ja mahdollisuutta hyödyntää tietoa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskuntaan syksyllä 2025.

Maksuasetuksen maksut perustuvat muistion mukaan tietolupaviranomaisen tekemään kustannusvastaavuuslaskentaan. Kustannusvastaavuuteen ei toiminnan alkuvuosina kaikilta osin ole kuitenkaan vielä päästy. Valtiovarainministeriö on jo aikaisemmissa lausunnoissaan todennut, että koska kustannusvastaavuutta ei edelleenkään saavuteta, ja koska viranomaisen toiminnassa vaikuttaa tästä syystä olevan rahoituskellista alijäämää, maksujen tasoa ja toiminnan tehostamista tulee edelleen kehittää.

Vuonna 2023 kokonaiskustannusvastaavuus on ollut noin 65 prosenttia. Ensi vuonna tilanne säilyisi nykyisin maksuin samana.

Valtiovarainministeriö edellyttää, että vuodelle 2025 asetettavien maksujen tasoa tarkastellaan vielä uudelleen ennen asetuksen antamista niin, että kustannusvastaavuus olisi mahdollista saavuttaa. Toisiolakiin valmisteilla olevat muutokset eivät ole näillä näkymin tulossa voimaan vielä vuoden 2025 aikana.

Tietolupaviranomaisen vuotuiset kokonaismenot ovat asetusluonnoksen muistion mukaan noin 3,7 miljoonaa euroa. Tästä asiakasmaksuista kertyvät palvelutuotot kattaisivat noin 1 miljoona euroa. Valtion vuoden 2025 talousarviossa tietolupaviranomaisen toimintamenoihin on osoitettu 2,14 miljoonan euron nettomääräraha.

Koska valtiovarainministeriö ei puolla maksujen vahvistamista ehdotetulla tavalla, asia edellyttää asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (TM 0201; 15.11.2012) kohdan 2.2.8 mukaan ennen päätöksen tekemistä käsittelyä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Outi Luoma-aho

VN/25202/2024-VM-15

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: